

גיבורים ללא הורים

שמתם לב שרבים מגיבורי הסיפורים יתומים? מדוע בחרו הסופרים לתת לגיבורים שלהם לחיות במציאות כואבת כל כך?

כתבה: מאירה ברנע גולדברג

היו יתומים: "בילבי", "אבא ארך רגליים", "לורד פונטלרוי הקטן" ועוד ספרים קלאסיים רבים מתארים מציאות כזו בקרב הגיבורים האהובים עלינו. מדוע סופרים רבים בוחרים לכתוב על ילדים שאיבדו את הוריהם?

בדקתי את הנושא לעומק וגיליתי שסופרים רבים כתבו על יתמות פשוט כי זו הייתה מציאות החיים שלהם. בתקופה שהם נולדו, גדלו, התבגרו וכתבו - אנשים מתו צעירים יחסית והשאירו את ילדיהם יתומים.

אימא של לואי

הגיבורה היתומה האהובה עליי היא אן שרלי מסדרת "האסופית", שכתבה לואי מוד מונטגומרי. כשהייתה לואי עצמה בת שנה ותשעה חודשים נפטרה אימא שלה משחפת (מתברר שהורים רבים של סופרים רבים נפטרו מכל מיני מחלות שהיו פעם).

לואי גדלה אצל סבתא וסבא שלה כי אביה נאלץ לעבוד קשה כדי להתפרנס ונסע רחוק ממקום

לפני כמה שנים הגעתי למפגש באחד מבתי הספר. ילדה חמודה בכיתה ד, סקרנית שאוהבת לקרוא ספרים, המתינה עד שהסתיים המפגש וביקשה לשאול אותי שאלה. "תגידי, כשכתבת את סדרת 'כראמל', למה החלטת ששלושת האחים יהיו יתומים? מדוע בכל הספרים ההורים של הילדים מתו?" זו הייתה שאלה מעניינת וחשובה, וחבל שלא הספקתי לענות. המורה קראה לה, והיא נופפה לי בידה ונעלמה בין כל הילדים שרצו במסדרון.

זו הייתה המציאות

מוות של הורה הוא עניין רציני, מדאיג ועצוב מאוד. מאוד בחיים האמיתיים, אבל איכשהו בספרים ובסרטים הוא מתקבל בנינוחות יחסית. ההורים מתים, והגיבורים ממשיכים בחייהם ויוצאים למסע ארוך של התמודדות רבות לבדם. כשהייתי ילדה, גיבורי הספרים האהובים עליי

וטובים. גם בספרים של דאל תיתקלו פעמים רבות בילדים שגדלים ללא הורים ובמורים מפלצתיים. ניחשתם נכון, ילדותו של דאל הייתה קשה ואכזרית. כשהיה רק בן ארבע נפטר אביו, וכשהיה בן תשע הוא נשלח לפנימייה קשוחה, ששרר בה משטר ברזל. החיים במחיצת מורים אכזריים וללא הורים הביאו אותו ליצור שלל דמויות יצירתיות במיוחד בספרים שכתב.

אם הגיבורה שלי יתומה שחיה בבית יתומים עם מנהלת אכזרית שלא אכפת לה בכלל מה הילדים שעליהם היא אמורה להשגיח עושים בלילה, והגיבורה יכולה לצאת מחדרה ולעקוב לבדה אחר חבורת פושעים מסוכנת, אז הסיפור מתחיל להיות מעניין

להורים אין מקום בספרים

"אבל את לא יתומה!" אני מדמינת אתכם שואלים אותי, ובצדק. "אם אמרת שסופרים מהעבר כתבו על הילדות שלהם, מדוע את לא כותבת על הילדות שלך?"

"הנסיכה הקטנה", "דייוויד קופרפילד", "פוליאנה", "הידי בת ההרים" וכמובן "הארי פוטר" - עוד ועוד יתומים מהספרים אספתי לליבי עם השנים והבנתי עד כמה אהבתי אותם, עד כמה חמלתי עליהם ועד כמה הם מעוררים הזדהות. מי יכול לכעוס על ילדה יתומה או על ילד יתום

שגדלו ללא הורים וללא אהבה? נרצה תמיד שהם יצליחו. ולכן כשהתחלתי לכתוב את סדרת "כראמל" החלטתי לכתוב על עולם שהגיבורים חיים בו ללא הורים, אפילו שבמציאות יש לי הורים נפלאים. בחיים אנחנו זקוקים להורים שלנו שיגנו עלינו, שיטפלו בנו, שיעזרו לנו, שיתמכו בנו, שיכינו אותנו לחיים. אבל בספרים? בספרים - תסלחו לי - הורים עלולים להרוס הכול...

אם הגיבורה שלי רואה באמצע הלילה משהו חשוד מחוץ לחלון ובמקום לצאת לחקור אותו היא תפנה להורים שלה, הם יתקשרו למשטרה, ובכך תיפתר הבעיה - אין כאן סיפור מעניין! אבל אם הגיבורה

מגוריהם. אומנם הוא שלח לבתו מכתבים, אבל הוא ראה אותה לעיתים רחוקות מאוד. ממש כמו בספרים, ההורים של אימא שלה שאימצו אותה הזכירו לה שוב ושוב כמה קשה להם לגדל אותה ושהיא חייבת להיות אסירת תודה על המאמץ הגדול שהם עושים למענה. הייתם רוצים לגדול עם סבתא של לוסי? אישה כעושה ששנאה חתולים, שנאה ספרים רומנטיים, שנאה קישוטי שיער, בזבזים, הרפתקאות ומשחקים. מזל שלוסי מצאה נחמה בחלומות ובדמיון, אחרת לא היינו מכירים את אן שרלי...

אימא של קנת

"הרוח בערבי הנחל" היה הספר האהוב עליי כשהייתי בת 11. אז לא ידעתי על חייו הקשים של הסופר קנת גרהם. כשהיה קנת בן חמש חלתה אימו ונפטרה ממחלה שנקראת בעברית שנית (ובלועזית סקרלטינה). אמרתי לכם כבר שהורים רבים של סופרים נפטרו ממחלות כשהיו צעירים?). כמו שבטח ניחשתם, גם אבא של קנת

לא יכול היה לגדל אותו, וקנת נשלח לסבא ולסבתא. ואכן, גם הסבים האלה היו קשוחים מאוד, ולא תמיד הצליחו להפגין אהבה כלפי הנכדים שלהם. כשהיה קנת בן תשע הוא נשלח לפנימייה, ואם תשאלו אותי מדוע ספרי נוער רבים מתרחשים בפנימיות, אני מניחה שכבר קלטתם את העניין: סופרים רבים גדלו בעצמם בפנימיות נוקשות כשהיו ילדים.

אבא של רואלד

אם אתם אוהבים לקרוא, בוודאי נתקלתם באחד הספרים הנפלאים של רואלד דאל: "מטילדה", "צ'רלי והשוקולדה", "העי"ג", "דני אלוף העולם" ועוד רבים

בכל פעם שהגיבורה שלי תיתקל בקושי ובמקום להתגבר עליו היא תבקש עזרה מההורים שלה, זה יהיה סיפור משעמם. במילים אחרות, המבוגרים מפריעים לגיבורי הסיפור לחשוב, לדמיין, ליצור, לפעול. לכן ברוב ספרי ההרפתקאות והפנטזיה תגלו שהדבר הראשון שהסופרת או הסופר עושים הוא להוציא את ההורים מהעלילה (*אם אתם מבוגרים וקוראים את הכתבה, אל תיקחו את זה אישית. אני בטוחה שאם תחשבו על זה, תגלו שאני צודקת).

שלי יתומה שחיה בבית יתומים עם מנהלת אכזרית שלא אכפת לה בכלל מה הילדים שעליהם היא אמורה להשגיח עושים בלילה, והגיבורה יכולה לצאת מחדרה ולעקוב לבדה אחר חבורת פושעים מסוכנת, אז הסיפור מתחיל להיות מעניין: האם היא תסתדר לבד? מי יעזור לה? האם יגלו אותה? האם תצליח להביא ללכידתם של הפושעים? אם בכל פעם שהגיבורים שלי ירצו לצאת בלילה מהבית או לא להגיע לבית הספר הם יצטרכו לבקש רשות מההורים שלהם, זו עלולה להיות בעיה. אם

חידת האסופית | מדוע נקרא שם הספר בעברית "האסופית"?

3. משום שהמשפחה המאמצת אספה את אן אליה
4. "האסופית" היה שם החווה שאן הגיעה אליה

1. כי אן נולדה בחג האסיף
2. כי אן אהבה לאסוף מיני אוספים שונים

שלחו את תשובתכם לעורכת גליליאו צעיר בדוא"ל roni.ziv@y-galileo.co.il או באמצעות אתר האינטרנט שלנו young-galileo.com בלשונית "שליחת המצאה או פתרון חידה". שלושה מהמשיבים נכונה יקבלו את הספר החדש "האסופית: אן מהחווה הירוקה" – רומן גרפי מאת מריה מרסדן וברנה תמלר, הוצאת כתר

מאירה ברנע גולדברג היא מחברת סדרת ספרי "כראמל" (הוצאת כנרת). הספר החמישי בסדרה "כראמל 5 היהלום האבוד" ראה אור לאחרונה.

